

ΘΕΑΤΡΟ

Έθνικὸ Θέατρο. Δισχύλου «Πέρσες».

Τὸ σύγχρονο κλειστὸ θέατρο δὲν προσφέρεται στὸ ἀρχαῖο δράμα. Ὁ χορὸς τοῦ τελευταίου ἐποίου εἶναι ἀδύνατο ἐξω ἀπὸ τὴν ἀρχήστρα τοῦ ἀρχαίου ἀμφιθεάτρου ν' ἀνοπτηχθῆ σύμφωνα μὲ τὸ νόημα ποῦ ἔχει γιὰ τοὺς Ἕλληνας τραγικούς ὁ χορὸς σὰν ἰδεαιὸς μὰ σταθερὸς πάντα ἄξονας ποῦ γύρω αὐτὸν παίρνει πάντα τὸ ἀρχαῖο δράμα τῆ σφαιρικῆ ἀποκλήρωσὴ τιν. Γι' αὐτὸ κάθε παράσταση ἀρχαίου δράματος στὴ σκηρικὴ κοιλότητά τοῦ σύγχρονου θεάτρου εἶναι, κατὰ τὴ γνώμη μου, προκαταβολικὰ καταδικασμένη σὲ ἀποτυχία, καθὼς τὸ ἐξήγησα κι' ἄλλοι διεξοδικότερα.

Αὐτὸς λοιπὸν εἶναι ὁ πρῶτος καὶ κύριος λόγος ποῦ ὁ κ. Ροντήρης ἀπέτυχε οὐλοικὰ στὴ διδασκαλία τῶν Περσῶν καὶ διάλεξε, ὅσοι ἀπὸ ἐξάμηνι προσηγορίας, γιὰ νὰ ἐγκαινιάσει τὴ νέα περίοδος τῆς ἐθνικῆς σκηρῆς. Ὅσο κι' ἂν προσπιάσθῃ μετὰ τὴ συντηγασία τοῦ κ. Κλώνη νὰ διορθωθῆσιν ἀνάλογα τὸ σκηρικὸ γῶρο τοῦ κλειστοῦ θεάτρου, δὲν τὰ κατὰφερε τελικὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ σιὸ χορὸ τὰ μέσα νὰ κινήθῃ σὲ ἀρμονικὴ ἀντιστοιχία μετὰ τὴ ρυθμικὴ καὶ μετρικὴ συγκρίση τοῦ λόγου του. Γι' αὐτὸ παρουσίασε εἰς ἕνα χορὸ σιαιτικὸ καὶ δύσκαρπτο. Ἡ πειθαρχία καὶ ἡ ἀργάνωσὴ του εἶχε τὸ χαρακτηριστὴρ ἀπλῆς γεωμετρικῆς ἄσκησης καὶ μόνο στήν ἐπίκληση τοῦ πνεύματος τοῦ Δαρτείου πῆρε κάποιον παλμὸ καὶ μιά ἐκφροσιν-δύση κίνηση, ποῦ καὶ πάλι δὲν ἀναπτύχθηκε ὅσο ἔπρεπε καὶ ἐξ αἰτίας τοῦ χοροῦ καὶ ἐξ αἰτίας τῆς σκηρθητικῆς οὐνηρητικότητάς τοῦ κ. Ροντήρη ποῦ αἰγούρα θὰ φοβήθῃκε μήπως θεωρηθῆ σιὸ σημεῖο ἐποίου μιμητῆς τῆς ἐπέροξης ἐρμηνείας τῶν Γάλλων φοιτητῶν ποῦ παρακολούθησε τὸ ἑλληνικὸ κοινὸ ἰδῶ καὶ μερικὰ χρόνια σιὸ Ὀδτείου Ἡρώδη Ἄπτικοῦ.

Κι' ὅμως τὸ μόνο ἱκανοποιητικὸ σημεῖο τῆς παράστασης τῶν Περσῶν σιὰθήκε ὁ χορὸς τους ὄχι σὰν κίνηση, μὰ σὰν πλαστικὰ ἀποκλήρωσιν «ἠδυσμένος» λόγος. Μονάχα αὐτὸς ἔδειξε πὼς ἔχει αἰσθησὴ καὶ οὐνηρησὴ ρυθμοῦ καὶ μέτρον. Ὅλοι οἱ ἄλλοι παράγοντες τῆς ἐρμηνείας τοῦ ἔργου, ὅσοι μιλῆσαν ἐξω ἀπὸ τὸ σιείδιο τῆς ὁμαδικῆς ἀπαγγελίας, καὶ σιαιπὼς κι' αὐτοὶ ἀκόμα οἱ κορυφαῖοι τοῦ χοροῦ, ἔδωσαν σιὸ λόγο τους μιά καθημερινὴ καὶ ἀσημαιοποίητὴ φρσησικότητα ξένη κι' ἀταίριαστη σιὸ «γομφολαγές» τοῦ ἀισχίλικου τραγικοῦ λόγου. Ἐξάίρεση ἀποτέλεσε ὁ Κωτσόπουλος ποῦ σὰν ἐξάγγελος ἔδωσε στήν ἀφήγησὴ του κάποια πλαστικὴ φόρμα, ἀλλὰ κι' αὐτὸς θάπτε-

πε νὰ σιαιδῆσῃ μετὰ περισσότερὴν ὁμοιογένεια τῆς ὑψηλῆς μετὰ τῆς χαμηλῆς νότες τῆς γενικῆς φρομῆς ἀπαγγελίας του. Ὅλοι οἱ ἄλλοι ἠθολοιοί, κι' αὐτὸς ὁ Μάνος Κατράκης ποῦ ἐποδύθηκε τὸ ρόλο τοῦ Σέρξη, δὲν τὰ κατὰφερατε, ξεπερνώντας τὸν ἑαυτὸ τους κι' ἀφρομειώνοντας γόνιμα τὴ διδασκαλία ποῦ τους ἔγινε, ν' ἀνταποκριθῶν σιὲς ἀπαιτήσεις τοῦ ρόλου τους. Προπάντων ὁ κ. Νίκος Ρεζάν σὰ φάντασμα τοῦ Δαρτείου καὶ ἡ κ. Ἀθανασία Μουσιάκα σὰν Ἄποσσα παρουσίασαν εἰς ἕνα θέαμα κι' εἰς ἕνα ἀκρόαμα ἐξοργιστικὰ ἀεργάδεκτο. Ὁ πρῶτος, μετὰ τῆς ἀντικανονικῆς ἀναπνοῆς καὶ παύσεως του, κατακομάτῃσε μετὰ ἀκατανοήσιος τὸν ἀισχίλικὸν λόγο καὶ ἡ δευτέρη ἔδωσε ἀντὶ γιὰ τὴ βασιλίσσα τῶν Περσῶν μιά μικροσιπὴ νοικοκυρὰ σύγχρονης ἠθογραφίας.

Τὸ σκηρικὸ τοῦ κ. Κλώνη μετὰ τὰ πολλὰ ἐπάλληλα ἐπίπεδά του ἔδωσε μὰ ἐνδιαφροσιν καὶ ἀρκετὰ χαρακτηριστικὴ πρῶσση ἀνακίτερον τῆς γνώριμης ἀρχιτεκτονικῆς τῆς δυναστίας τῶν Ἀχαμενιδῶν μετὰ μοναδικὴν ἐξάίρεση τὸς γλυπτοὺς λείοντες τους ποῦ εἶσαν περισσότερο χετταϊκοὶ πορὰ περσικοί. Ὅσοι σὸ εὐφραλε ἀδικαιολόγητο βόζοντες πάνω ἀπὸ τὸ πρῶσιπῶ τοῦ ἀνοκίτερον εἰς ἕνα τελέσο ποῦ ἰδειχτε πραγματικὰ σύννεφα, γιὰτὶ ἔτσι ἔλασε τὴν αἰσθητικὴ καὶ ἱστορικὴ ἐνότητά τῆς σκηρθηγραφίας του, δίνοντες τῆς ἔσαν τόσο βροσιπικῆς φρσησικότητάς.

Αὐτὲς τῆς πολλῆς γενικῆς παρατηρήσεως ἔχω νὰ κάνω γιὰ τὴν παράστασιν τῶν Περσῶν ποῦ δείχτε τὴν ἐπιμονὴ τοῦ κ. Ροντήρη σὲ ὁμοιογενῆ μορφῆς ἐρμηνείας, ἂν ὄχι καὶ τὴν ἐλλειψη πρῶσυνίας του νὰ πλουτίσει τὴ σύγχρονη σκηρθητικὴ πειρα μετὰ καινούριες ἀνακίτησεις. Ἡ παρὰστασὴ του εἶναι, βέβαια καλὰ ἀργάνωμένη, μὰ δὲν εἶχε κανένα παλμὸ, καμιά πρῶσ. Στεγνὴ καὶ ἀκαδημαϊκὴ σιὴ οὐλληγῆ τῆς, παρουσίασε κι' ὄλες τῆς μοιραῖες ἀδυναμίες ποῦ συνεπαγεται ἡ ἐρμηνεία ἐνός ἀρχαίου δράματος, καὶ μάλιστα τῶν Περσῶν μετὰ σιὴ σκηρικὴ κοιλότητά τοῦ σύγχρονου κλειστοῦ θεάτρου. Κι' ὅμως προσωπικὰ πιστεύω πὼς ὁ κ. Ροντήρης θὰ μποροῖσε νὰ δώσει περισσότερα πρῶσματα, ἂν... Μὰ καλύτερα νὰ μὴν τελειώσω. Τὸν ἀφήνω νὰ πιστεύει, πὼς μόνον οἱ ἄλλοι κάνουν πολιτικὴ σιὴν τέχνη, ὅσοπο νὰ πεισθῆ —φτάνει νὰ μὴν εἶναι ἀργά— πὼς κι' ὁ ἴδιος κάνει πολιτικὴ καὶ μάλιστα ἀντιδρῶσικὴ κι' ὀλέθρια καὶ γιὰ τὸν ἑαυτὸ του καὶ γιὰ τὴν ἀνάπτυξη γενικώτερα τοῦ θεατρικοῦ πολιτισμοῦ μας.

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ